

Izhaja vsak
četnik. —
Cena mu je
K 10.— na
leto. — (Za
Nemčije K
12.— za
Ameriko in druge tuje države K 14.—)
— Posamezne številke se prodajajo po
30 vinarjev.

DOMOLJUB

Spisal in do-
pisal se po-
ljuje: Ured-
ništvo „Do-
moljuba“,
Ljubljana, -
Kopitarjeva
ulica. — Naročnina, reklamacije in in-
serati pa: Upravištvu „Domoljuba“,
Ljubljana, Kopitarjeva ulica.

**GLASILO JUGOSLOVANSKE
: : KMETSKÉ ZVEZE : :**

Kmet, pomagaj si sam!

(Državni poslanec Janez Brodar.)

Veliko je še danes po deželi posestnikov, ki se prav malo ali celo nič ne brigajo zaboljšanje svojega posestva. Nekateri pa celo računajo na pomoč drugih, na državno ali deželno podporo itd. Taki se ponavadi najbolj motijo. Vsak pameten gospodar računa le na svojo lastno moč. Država in dežela nam sedaj ne bodeda mogle dosti pomagati (le v slučaju kake večje nesreče). Ker vse države so sedaj same v velikih finančnih težkočah vsled dolgotrajne vojske. Zato moramo sedaj še tem bolj računati na svojo lastno moč. Veliko je bilo pri nas gospodarjev, ki se jim je zdelo škoda dati vsakega krajcarja zaboljšanje svojega posestva. Danes pa, ko vidijo, kako malo je vreden denar, se pa jeze, kako so bili nespametni, da niso vsega denarja obrnili zaboljšanje svojih posestev. Danes imajo nekateri precej denarja, pa skoro nič ne morejo z njim narediti. Da, to je dobra šola za nas, kajne možje? Od sedaj naprej bodemo vedeli, da je najboljši in najbolj varno naložen naš denar v dobro urejenem posestvu.

Velika napaka pri nas je tudi, da očetje dajejo otrokom, ki gredo od hiše, tako velike dote, da je oni, ki prevzame dom, potem tako zadolžen, da se navzlic svoji pridnosti celo življenje komaj skoplje iz dolga. Tak gospodar je ves svoj živ dan velik revež in trpin, kako bo potem še mislil na kakšen napredek aliboljšanje, ko se ima boriti samo za obstanek.

Veliko jih pa je, ki imajo ob takem obupnem položaju še kakšno večjo nesrečo pri živini, prašičih ali družini, ko gospodar potem obupa, gre v Ameriko ali pa nadrobno razproda posestvo. In tako je žalostni konec kakega lepega posestva, ki je bil poprej že sto in sto let ponos v vasi. Oni tisočaki pa, ki jih je dal oče od takega posestva svojim otrokom za doto, so dostikrat šli vsi v mesto ali pa v Ameriko in tako je bilo vse izgubljeno za posestvo. Tak gospodar dela celo svoje življenje v škodo svojemu posestvu, ker ga samo izčrpava in nazadnje uniči. In kako žalotno tak oče gleda potem usodo svojega posestva, ako še živi. In sicer ponavadi v pomanjkanju. Vsak tak gospodar, ki je prevzel posestvo v velikim dolgom in si je potem opomogel, ga slišiš govoriti: »Moj sin ne bo imel toliko dolga, kot sem ga imel jaz. Ne privoščim mu tega. Jaz ga vem, kaj se pravi to, pol svojega gospo-

darstva delati samo za druge itd.« Tudi ženin bi potem ne zahteval veliko dote od neveste, ker bi ne potreboval toliko. Moja misel je, da velike dote zelo škodujejo posestvom ter ovirajo napredek v gospodarstvu. Očetje, sedaj se bližamo zopet mirnim časom in Vi že komaj čakate, da oddaste svojim sinovom posestva, pazite, da jih preveč ne obremenite, da bodo mogli vaši mladi gospodarji pričeti takoj zboljševanjem posestva, ako še Vi tega niste storili.

Naprimér: Uredili bodo svoj hlev, da se bo gnojnica stekala v gnojnično jamo, lepo uredili jasli, da se lažje krmi in da se krma ne raztresa, da je dosti svetlobe in zraka v hlevu. Ravno tako svinjake. Da se vsako leto vse prebéli. Dvorišče lepo posuje, da ne stoji bajer vode in gnojnice na dvorišču. Hišno, stanovanjsko poslopje lepo osnaži. Strehe naj se lepo popravijo, ako kažejo rebra ali kake luknje. Sadni vrt lepo posadi in ogradi, kjer ima lahko mlada živina najlepše sprehajališče.

Ako bomo tako uredili naša posestva, potem bo prijazno bivati na naših domačijah in najboljše bomo imeli naložen na ta način svoj denar.

Kmet, pomagaj si sam!

Vsak neorganiziran kmet škoduje moči kmetškega stanu. Zato vsi v Kmetске zveze!

Naj samo kmet plačuje?

V pomislek poverjeniku za kmetijstvo.

Čudno se suče gospodarsko življenje v naši državi. Mi kmetje s strahom gledamo v bodočnost. Nič dobrega nam ne obeta. Med vojsko so se nekateri kmetje malo opomogli. Izkopali so se iz morečih dolgov, pod katerimi so ječala pod vojsko po večini kmetška posestva. Gospoda in velikomestni kapitalisti pa ne vedo in nočejo videti, da smo izmозgali ta denar iz svojih posestev le na račun posestev samih. Naša zemlja je izžeta, gospodarska posestva zanemarjena, poljsko in gospodarsko orodje izrabljeno. Kako naj sedaj vse to nabavi, popravi ali obnovi, ko so cene naravnost vnebovpijoče! Kmet, ki ima danes to korajžo, da bi spravil svoje posestvo v stanje, kakor je bilo pred vojno, zagazi zopet v brezmejne dolgove. Dolgov se pa vselej bojimo, ker smo občutili vso bridkost in grenkost tega bremena. Vsak se ga

bo otepal, dokler bo le mogel. Vsled te brezmejne draginje ne moremo obnoviti in poživiti svojih posestev, ne popravljati in nabavljati orodja, vse naše gospodarstvo se od dne do dne slabša. Priti mora končno dan, ki se bo moral vsak gospodar odločiti in vtakniti v svoje gospodarstvo velikkanske svote, da ga reši popolnega poginul. Če bodo cene vsem industrijskim in obrtnim izdelkom in delavnih moči ostale na višini, kakor so sedaj, mora biti vsakemu jasno, kakšna usoda čaka kmetске domove.

Pa še hujše breme nas tare. Mi kmetje imamo velike družine, 8 do 10 članov štejejo po navadi kmetски domovi. Vsak gospodar se s strahom vprašuje: Kako bom opravljal in obuval svojo družino? Če gremo v prodajalno, se mora vsakdo naravnost za glavo prijeti ko sliši gorostasne cene. Obleko smo ponosili do zadnjega kosa, čevlje raztrgali. Kaj bo v jeseni? In če dalje pomislimo, da mi s svojim napornim kmetским delom mnogo več raztrgamo in uporabimo kakor gospoda, ki se šeta po mestih, ali se ne vprašujemo po pravici: Kakšno gospodarstvo je to? Ali naj bodo meje večno zaprte? Ali je država za to tukaj, da sama z neprimerno visoko carino in naravnost odušakimi železniškim tarifami sama podružuje neobhodno potrebne stvari? Zakaj se obdajamo sami s kitajskim zidom? Zakaj se ne more nobena stvar, ki je pri nas v izobilju, izvažati v druge države, ki trpe pomanjkanje, mi bi pa dobili za zamenjo stvari, ki jih mi potrebujemo: obleko, sol, petrolej, razna orodje.

Ali ne vidite, kakšna nesorazmernost vlada med cenami za te stvari in pa med cenami, ki jih dobivamo za svoje pridelke. Največ smo dobili še pri živini. Če srednji kmet proda en rep, ali v ugodnem slučaju dva na leto, je to pač malo za dolgoletni trud in slabo plačilo za nad vse mučno in težavno kmetško delo. Mestni stanovi, in tukaj ne izvezamo nobenih delavskih stanov, vidijo le izkupiček, nočejo pa videti, da je to sad tri-, štiritletnega truda in edino plačilo, ki ga velika večina prejema.

V zadnjem času pa zopet cene živin in drugim poljskim pridelkom silno padajo, cene drugim stvarim, ki jih kmet potrebuje, pa še celo rastejo. Kmetске zveze so marljivo bavijo s temi nezdravimi gospodarskimi razmerami in vse prihajajo enoglasno do sklepa, da je že prav zadnji čas, da se napravi enkrat za vselej konec temu gnjilemu gospodarskemu stanju. Kmetčke zveze so mnenja, da so koristi 80 odstotkov prebivalstva, kolikor ga v naši državi

predstavlja kmetško ljudstvo, prve državne koristi. Tega pa nočejo ali pa — nočemo jim delati krivice — vsled svoje nesposobnosti ne morejo urediti gospodje, ki imajo zaenkrat oblast v rokah. Edin izhod za nas kmete je, da strnemo še bolj jasno svoje vrste v kmetških zvezah in vse popravimo, da vzamemo sami, svojemu številu in svojemu pomenu za državo primerno, vlado v roke.

Cena živini v sosednjih državah je za polovico višja kot pri nas. Konji so n. pr. na Češkem še enkrat dražji kot v naših krajih. Da pri nas cena pada, ni vzrok samo v pomladnem času, ampak v mrtvilu našega gospodarskega življenja. Kmetje morajo sedaj živino prodajati, ker drugih dohodkov nimajo. Pri tem so silno oškodovani. Ali bi ne bilo umestno in pametno, da bi začeli merodajni krogi misliti na to, da bi mi izvažali živino kot rekompensacijo za stvari, ki jih kmet neobhodno potrebuje. Druge stvari izvažajo, živine ne. Če je pa izvoz živine zaenkrat nemogoč, ali pa merodajna mesta mislijo na škodo, ki jo ravno sedaj kmet trpi in pa tudi na to, kako bi država na drug način kmetu škodo popravila (rekompensirala)? Ali se naj prerokovanja socialnih demokratov na naši koži uresničujejo? Mi ne uvidevamo nobene potrebe, da naj bo kmet v agrarni državi gospodarsko uničen. Bo pa, če ne bo vlada po drugih vidikih uravnavala gospodarskega življenja v državi, če ne bo resneje ščitila delavnega ljudstva pred brezvestnimi kapitalističnimi pivjavkami.

Ko so vkorakale naše čete v Celovec, se je dobilo tam najboljšo usnje za približno 20 K kg. Po kakšni pravici zahtevajo pri nas naši usnarji za kg 80 do 120 kron? Kože, ki so jih prej plačevali po 5 K, plačujejo sedaj do 16—20 K. S kako pravico zahtevajo take naravnost oderuške cene za usnje? Ali vlada tega oderuštvu ne vidi? Izgovori usnarjev, češ, da so se plače delavcev podražile, ne velja, kajti tukaj ni prav nobene sorazmernosti med poviškom in cenami. In sedaj še oznanjajo ti ljudje, da bodo cene do jeseni še poskočile do 200 K za kg usnja. Mi zahtevamo brezpogojno, da nas vlada varuje pred tem oderuštvom usnarjev. Mi zahtevamo tudi brezpogojno od svojih poslancev, da ne več dalje podpirati vlade, ki nima poguma nastopiti proti vedno bolj drznim izkoriščanjem delavnega ljudstva po kapitalistih. Tem ljudem naj se diktirajo cene, ali pa se naj takoj preskrbi za tuj uvoz, seveda brez tiste neopravičene visoke carine. Kar smo rekli o usnju, velja v isti meri o manufakturnem blagu.

Te vrste smo zapisali našim vladam v premisljak. Opomin naj bodo vsem, da kmetški stan ni več voljan s tiho potrpežljivostjo prenašati te zavožene gospodarske razmere. Prst smo položili na gnjilo rano, ki tem bolj skeli ker bi se dala s spretnim delom ozdraviti. Upamo, da bodo naše resne besede vpoštevali tam, kjer te rane še ne popolnoma ozdravijo, pa jih vsaj lahko celijo. So pa to zadnji opomini; izgovorov in tolažil ne maramo več. Kmetje, v nas samih je tudi moč, da zagrabimo sami krnilo države in si sami predpisujemo zakone in uprave v državi. Zavedajte se tega, združite se vsi v svojih kmetških zvezah.

Velike naloge in velika odgovornost Vas čaka. Zato morajo biti tudi kmetške zveze velike in dobro izvežbane.

Kapitalizmu pa napovedujemo najostrejši boj in če vlada v kratkem ne ukrene izdatnejših gospodarskih odredb, tudi njej.

Opomba uredništva. Uredništvo »Domoljuba« prejema dannadan pisma, v katerih kmetje upravičeno tožijo o razmerah, kakršne so opisane v gornjem članku ter z veliko bojaznijo zro v bodočnost. Ali vlada res ne pozna nobenih sredstev, da bi stopila oderuhom in vojnim dobičkarjem na njihove umazane prste. Če zna Nemcem konfiscirati in sekvestirati njihova imetja, bi ne bilo nič manj primerno, da bi isto storila nad raznimi velikimi trgovskimi in tovarniškimi podjetji. Danes industrijski in trgovski oderuhi niso nič manj sovražniki naše države kot Nemci. Ali res vlada čaka, da pride slovenski kmet po drugih potih, kakor bodo njej ljubi, do upoštevanja?

Iz Kmetških Zvez.

Ribnica.

Naša Kmetška Zveza je imela dne 8. junija prvo odborovo sejo. Predsednik je poročal, da so dobili izsekovanje lesa in vožnjo v roke liberalni magnatje. Odbor najodločneje ugovarja proti tej pristranosti liberalnega poverjenika v deželni vladi. Kmetje so bili zastopavljeni, daši so ponudili ravno toliko kot akcijska družba »Velika gora«. — Glede zavarovalnic za živino so odborniki soglasno mnenja, da so neobhodno potrebne. Vse zavarovalnice naj se poddržujejo in zavaruje naj se vse, kar se da zavarovati. — Pri morebitni delitvi zemlje naj dobijo predvsem tisti, ki so najbolj potrebni. — Kmetška Zveza se ostro izreka proti naselitvi Judov po naših krajih. — Lov naj bi bil prost. Ribolov naj bi se privilegirancem vzel in naj razpolaga z njim katastralna občina, ne pa politična.

Šmarino pod Šmarno goro.

Na Vidov dan so kakor roji čebel hiteli organizirani delavci »očeta Kreka« na Šmarno goro. Na Gori so rojili tako goreče in mogočno, da se je slišalo tudi v Šmarino pod Šmarno goro.

Takoj popoldne istega dne so tudi naši vrli kmetje in kmetice storili svojo obrambno dolžnost ter se združili v podružnico Kmetške Zveze za celo občino in vas Rašica. Na shodu je govoril g. prof. Sušnik tako srečno, da so obmolknili tudi nasprotniki. Izvolili smo odbor podružnice K. Z., 10 mladih mož, ki bodo pridno delali v prospeh kmeta.

Kmetška Zveza v Črnomlju.

Prosimo, da nihče ne smatra tega dopisa za odgovor na napade v »Ljudskem Glasu« št. 8. in 9. Resni moške, ki vodijo vestno našo K. Z., se vendar ne morejo prerekati z ljudmi, ki imajo dan na dan sitnosti zaradi zanemarjanja svojih stanovskih dolžnosti, tudi ne z onimi, ki vsled svoje mladosti še niso utegnili spoznati,

da se samo otrokom da s palico dopovedati, ne pa odraslim ljudem, kot so poskušali sami na naših shodih. Prizanesli bi jim tudi iz hvaležnosti, ker so s tem, da so pokazali svojo barvo in s svojim obnašanjem na naših shodih sami najbolj uspešno agitirali za našo K. Z. in prihranili odboru precejšnje delo. Dopis je namenjen le tistim, ki morda vsled obrekovanja po časopisih napačno sodijo vrlega belokranjskega kmeta.

Nepristranski opazovalci so se izrazili, da tako lepo uspelega shoda kot je bil shod K. Z. v Petrovi vasi 11. maja, še niso videli. Na shodu v Dobljčah, 18. maja, kakor vsi vedo, bi bili tisti, ki so prišli s palicami, prav gotovo tepeni od razjarjenega ljudstva, če bi jih ne bil z lastnim telesom branil tisti, ki so ga hoteli sami preteptati.

Razvija se pa naša K. Z. jako lepo. Vso organizacijo vodijo odborniki, sami kmetje. V tajnikovi navzočnosti, ki edini v odboru ni belokranjski kmet, do sedaj ni bil vpisan še noben član; in vendar ima K. Z. samo v črnomeljski fari prav gotovo več zavednih članov, kakor pa socialni demokratje v vsej Belikrajni. K predavanju v Dobljčah 15. junija »O gospodarstvu v Belikrajni in drugod«, so imeli pristop samo člani, pa je bila šolska soba nabit polna. Saj ni čudno, če je samo v Dobljčah več kot sto članov. Onemu, ki bi dvomil o resnici teh poročil, je pripravljen odbor K. Z. v Črnomlju postreči z nepobitnimi dokazi, samo, če bo znal prositi v dostojni obliki.

Kmetška zveza za tržiški sodni okraj

se je ustanovila sv. Antona dan v Križih v stari šoli. Kljub delavniku je prihitelo na zborovanje mnogo kmetov iz vseh občin, kar pač dokazuje, kako so si kmetje zaželeli lastne organizacije. Zbor je otvoril in vodil kot sklicatelj g. svetnik Potokar iz Trziča, ki je pozdravil navzoče in jim opisal potrebo organiziranja, ko so to že storili vsi drugi stanovi. Ker smo na krščanskem stališču, hočemo živeti v miru z vsemi drugimi stanovi, katerim privoščimo napredek in razvoj. — Za njim je v daljšem govoru pojasnil g. dekan Koblar iz Kranja kot tajnik Kmetške zveze za kranjski okraj namen in koristi Zveze za kmeta, omenjal je zavarovalnico za živino, kmečko pisarno, ki deluje v Kranju, in drugo. Sledila je živahna razprava, katere so se udeležili navzoči kmetje in izrazili svoje želje. Odbor se je sestavil takole: Predsednik Jakob Rožič, posestnik na Hudem, namestnika Janez Zupan, lesotržec v Kovorju, in Franc Zupan, župan občine sv. Katarina, tajnik Matevž Hlebčar, posestnik v Zvrčah, blagajnik Florijan Zaletel, posestnik v Retnjem, odborniki: Mali Franc, posestnik na Golniku, Primožič Andrej, posestnik v Lomu, Meglič Franc, posestnik v Lomu, Gašper Polajnar in Janez Meglič, posestnika od sv. Ane. Dupljancem se je prepustilo imenovanje enega odbornika. Sprejetih je bilo več umestnih predlogov, med drugimi za znižanje voznini na železnici, dobavo petroleja, sladkorja in cenejšega blaga za obleko i. dr. Shod se je izjavil proti nameravanemu razkosanju našega naroda na mirovni konferenci in proti krivičnemu miru. Upamo, da bo najmlajša Kmečka zveza kmalu zbrala pod

svoje okrilje vse velike in male kmete, ki žele sami sebi dobro.

Kmečka zveza za okraj Trebnje.

Pri seji odbora okrajne Kmetске Zveze za okraj Trebnje, dne 15. t. m. so bile sprejete sledeče resolucije:

1. Ker cene živini padajo, dočim v njihni visoko plačujejo, zahteva Kmetška zveza, da se meja odpre. Če to trenutno iz državnih ozirov ni mogoče, vprašujemo, kaj hoče vlada ukreniti, da se nam za to škodo da primerno kompenzacijo.

2. Vlada naj odločno varuje kmeta pred oderuštvo usnjarev. Nobene vlade, ki nima poguma nastopiti proti vedno bolj vidnim trustom kapitalistov, ne smejo podpirati naši poslanci. Kmetška zveza je mnenja, da se kmetске koristi — koristi 30 odstotkov prebivalstva — prve državne koristi.

3. Vodstvo V. L. S. naj študira razmere med kmetom in delavcem. Ne da bi hoteli komu škodovati, vendar dobe kmetje v javnosti vtis, da se delavske zahteve višje cenijo kakor kmetске. Bojimo se pri takem razmerju novega boja z domačo grudo.

4. Jugoslovanska kmetška zveza naj misli na to, da se kmalu poleg tajnika, ki vodi organizacijsko delo, dobi človeka, ki bi dal direktive kmetom v narodno-gospodarskih vprašanjih. To bi bil začetek Kmetске zbornice.

5. Kmetška zveza za okraj Trebnje prosi ravnateljstvo državnih železnic, da se vpele na dolenski progi namesto ponočnega vlaka prejšnji vlak, ki je odhajal iz Ljubljane ob 7. uri zvečer. V Št. Janž naj bi odšel iz Trebnjega vlaka takoj ob 5. uri po dohodu vlaka iz Ljubljane.

Cerklje pri Kranju.

Prav pridno se priglášajo naši ljudje Kmečki zvezi, ker uvidevajo potrebo in korist združenja. Prihitite vsi brez izjeme in pristopite k zvezi! Do danes jih je vpisanih okrog 200 samih posestnikov in posestnic. Tistim pa, ki vas vlečejo k drugim »zvezam« in »strankam«, pogledjte v obraz in na roke in spoznali boste, kakšni kmetje in posestniki so to.

Iz pisarne J. K. Z.

z Glas občinstva. Tajništvo Jugoslov. Kmetске Zveze je dobilo iz svojih vrt sledeči dopis: Graščini Križ in Zaprice pri Kamniku, katerih sedanji lastnik, nemški plemiči, živijo vedno izven dežele ter iz posestev, obdelanih s težkimi žulji slovenskega trpina, vlečejo masne dohodke, katere potem na Dunaju, v Gradcu in drugih mestih ter letoviščih zapravijo, med tem ko ubogi slovenski trpin gara noč in dan, da si prisluži skorjico kruha ter uborilo obleko, naj poklicane oblasti razdelijo ned zemlje potrebne kmete v njih okolici, katerim manjka gozdov, njiv in travnikov.

Poslopje, zlasti Zapric, naj se vporabi za stanovanje invalidom.

Graščina Križ, ena najlepših v Sloveniji, pa naj se vporabi za kmetijski zavod »Kmetijski in gospodinjisko šolo«, ker tu

so za tak zavod, katerega v naši Gorenjski tako potrebujemo, danj vsi pogoji. Poslopja so zadostna, mnogo živine, dovolj polja in travnikov, vse najlepše urejeno, kakor nalašč za tak zavod, v katerem bi se naša mladina vzgajala v vseh kmetijskih strokah, živinoreji, prašičereji, sadjarstvu, vrtarstvu itd.

Vsled tega naj deželna vlada vse stori, da se tak zavod tako ustanovi, zlasti 6-mesečni kmetijski tečaj za kmetске sinove. Če je mogoče, naj se otvori že bodočo jesen.

Glede dela zemljišča te graščine, takozvanega »Breznikovega posestva«, katero si je nemški baron, ded sedanjega lastnika, pred nekako 80 leti za kričeč krivičen način ter za sramotno ceno 600 gld. prisvojil, ubogo vdovo in 4 otroke pa vrgel na cesto, naj deželna vlada celo zadevo preišče ter posestvo še živim potomcem vrne. Povrniti se mora tudi seveda vsa škoda, katero je uboga rodbina dolga leta trpela; slednja bi se morala odtegniti od odškodnine, katero ima baron za graščino sprejeti.

Ta zadeva je jasen dokaz, kaj vse je moral slovenski kmet trpeti pod nemškimi mogočnimi graščaki. — V Podgorju, 19. junija 1919.

z Večernji vlak na Dolensko. Od ravnateljstva državnih železnic smo dobili sledeči dopis: Jugoslovanski Kmetški Zvezi v Ljubljani. Na Vašo vlogo naslovljeno na ministrstvo saobračaja v Belgradu, radi podaljšanja večernega vlaka od Grosupelj do Novega mesta, poročamo, da bomo Vaš predlog po možnosti upoštevali pri prihodnji premembi voznega reda. — Ljubljana, 17. junija 1919.

z Prošnja do Kmetških Zvez. Iskreno prosimo, da se pošljajo vse resolucije in druge vloge, ki imajo priti tudi v »Domoljuba«, v dveh izvodih, ker nam je s tem poslovanje silno olajšano, ali pa naj se drugi izvod pošlje naravnost na uredništvo »Domoljuba«.

Sloga jači, nesloga tlači. Zato ga ni dobromislečega slovenskega kmeta, ki ne bi bil član Kmetске zveze.

Huje kot tlaka!

Ribniški graščak Rudež je oddajal 22. junija košnjo na svojih senožetih v najem in sicer potom dražbe. Pred dražbo je prebral sledeče pogoje.

1. Kdor izlicitira, mora plačati najemninsko svoto, preden gre kositi.

2. Vsakdo, ki vzame v najem, mora pokositi, posušiti, na kopice naložiti in pol dne, preden odpelje seno s senožeti, mora obvestiti graščaka, da ta odpošlje svoje ljudi, ki vzamejo polovico naložene krme za graščino in dotični mora še pomagati naložiti na voz.

3. Pokositi mora do 31. julija.

Tako smo zopet priromali v srednjeveške tlačanske razmere. Vso zadevo pa

je Jugoslovanska kmetška zveza naznanila na vlado Tudi državno pravdnštvo naj bi se pečalo z gospodom graščakom.

Agrarni kapitalisti rujejo.

Z agrarno reformo gre zelo počas naprej. To pa zavoljo tega, ker ima vsaka dežela v prostrani Jugoslaviji čisto svoje razmere, kar je lahko umevno, ker so bile preje te dežele pod raznimi vladami. V odseku za agrarno reformo v narodnem predstavništvu se posvetujejo o vsaki deželi posebej, a povsod se vedno pokažejo take težkoče, da posvetovanja priv nič ne napredujejo in se vse še vedno suče le krog Bosne in Hercegovine. Kdaj pride na vrsto Slovenija, se ne ve. Jasno je pa že, da delajo največje težkoče bosenski in hercegovski veleposestniki, ki so dosedaj izžemavali bosensko rajo in se le neradi uživljajo v misel, da morajo tudi manjši kmetje priti do svoje zemlje in svojih pravic. Minister dr. Poljak je sklical te dni posvetovanje glede agrarne reforme. Udeležili so se posvetovanja manjši poljedelci in veleposestniki, ki so enotno organizirani. Veleposestniki so hoteli posvetovanje razbiti ali vsaj zavleči s tem, da so tekom posvetovanja izjavili, da vlada po njihovem mnenju ne bo pravično rešila agrarne reforme, na kar so vsi veleposestniki vstali in zapustili dvorano. Seveda jim to ni nič pomagalo. Posvetovanje se je nadaljevalo brez njih.

Do končne ureditve agrarne reforme je še precej časa, kakor vidimo. Vendar je upati, da se bo zadeva posebno v Sloveniji hitro razvijala, kakor hitro bo urejeno v Bosni in Hercegovini.

Kmetško vprašanje v Sloveniji.

V naše kmetске vrste se je vcepilo mnenje, da je naš kmetški stan obsojen na smrt, češ konkurenca sremskega, banatskega, bačkega, posebno pa srbskega kmeta ga bo uničila. To mnenje je v nekoliko upravičeno, predvsem ker proizvaja naš kmet v primeri z navedenimi precej dražje. Naša zemlja potrebuje mnogo več truda, naš kmet mora vložiti mnogo večji kapital v svoje zemljišče, kot n. pr. kmet v Banatu, to pa zato, ker je naša zemlja mnogo manj rodovitna in tudi bolj razkosana. V Srbiji ima kmet svojo zemljo v večini vso v enem kosu, eni parceli, pri nas pa isto v površini v 20 in več parcel. Iz tega sledi, da se lahko zemlja v Srbiji bolj enotno obdeluje; k temu pride tudi to dejstvo vpoštev, da je tam doli zemlja enako-mernejša in ni tako hribovita, kot pri nas.

Vriva se vprašanje: Je li mogoča našemu kmetu rešitev iz gospodarske smrti?

Konkurenca obstoji v dveh vrstah blaga in sicer v vprašanju žita in mesa. To dvoje se proizvaja v gori navedenih pokrajinah v veliki količini. Za bodoče dva do tri leta Srbija ne pride v poštev, ker je Srbija vsled vojne mnogo trpela, posebno kar se tiče živinoreje. Če ni živine, se tudi poljedelstvo ne more razviti, ker potem

manjka delavnih moči. V teku petih let bo tudi Srbija resen konkurent in razmere bodo še bolj ostre.

Danes vlada že v vprašanju naše živinoreje precejšnja kriza, ker se opaža, da cene živini splošno padajo, dočim drugim stvarjem ne padajo, pač pa nekaterim še rastejo. Splošno ima naš kmet še čas, da reorganizira svoje gospodarstvo. Konkurenca pride v poštev posebno pri onih posestnikih, katerih gospodarstvo je proizvajalo samo žito in meso. Posestniki, ki imajo poleg kmetijstva še kakšen postranski zaslužek, kot je na primer mlinska, mizarska, čevljarska ali kakšna druga obrt, ti posestniki, ki pridelujejo samo toliko žita, kolikor ga doma vporabijo, ti bodo še vnaprej lahko kljubovali konkurenci. Kdor se peča in ima čist dohodek samo od čebelarstva, sadjereje in vinogradništva, ta bo najbolj uspeval in konkurenca se mu sploh ni treba bati v doglednem času. Resnega konkurenta za te pridelke ni v naši državi, pač pa v inozemstvu in tak konkurent je predvsem Italija.

V kateri smeri naj naš kmet preuredi svoje gospodarstvo? To vprašanje obstoji iz več poglavij, ker se to da rešiti na več načinov. Kar se tiče žita, kaže pridelovati le toliko, kolikor se ga doma vporabi. Ostale njive se lahko vporabijo za druge pridelke, kot je krompir, fižol in zelenjava. Ti pridelki se bodo kolikor toliko doma prodali, ker moramo vedeti, da se bo Slovenija industrijalizirala. Če bo teh pridelkov ostalo, jih bomo lahko izvažali v Nemško Avstrijo, predvsem na Dunaj in v Gradec. Glede teh pridelkov se nam ni treba bati konkurence v naši državi.

Kar se tiče mesa, pride tu v poštev posebno živinoreja. Zmotno bi bilo opustiti živinorejo, ampak gojiti jo moramo z drugega vidika. Živinoreja je največji zaklad kmetov, njegov ponos. Mi moramo iz Slovenije stvoriti drugo Švico, in kar je bila ta Avstro-Ogrski, Nemčiji in celo Rusiji, to bodi Slovenija ostalim pokrajnam naše države. Gojiti moramo živinorejo predvsem, pa izključno le v plemenske svrhe. Slovenija ima pogoje za to, seveda niso vsi še dani v najprimernejši obliki, a tudi temu se bo odpomoglo. Paziti moramo predvsem na dobre pašnike, travnike itd. V isti smeri se mora razviti tudi naše sivarstvo.

Ena panoga gospodarstva, ki bi lahko mnogo prinašala, je bila od našega kmetkega stanu precej zanemarjena in ta je perutninarstvo. Omenil bi, da so uvideli na Češkem že davno važnost perutninarstva in da so bila v Rusiji, posebno pa v Kurlandski, estlandski in livlandski guberniji, cela veleposestva organizirana samo na perutninarstvu. Za jajca in perutnino bi mi imeli zelo hvaležen trg, in to je Švica. Res niso pri nas zemljepisne razmere preveč ugodne, ker ni velikih travnikov in polj, kjer bi se perutnina pasla, ali dala bi se z gojenjem v modernem smislu zalagati s perutnino vsaj Švica. Švica to tudi pričakuje.

Našteti se da še mnogo drugih panog, posebno pa čebelorejo, sadjarstvo, predvsem pa se ne sme pozabiti na naš gozd. Vse te panoge potrebujejo resnega razmišljanja. O vsaki točki, posebno o živino-

reji in gozdarstvu se dajo napisati cele knjige. Potrebno je, da naš kmet resno premisli svoje gospodarske razmere in o težkem položaju ne toži, pač pa gleda kako si bi položaj zboljšal. Bodoče številke »Domoljuba« bodo prinašale več člankov v tem smislu.

Zmotno bi bilo misliti, da bo naš kmetijski stan rešen, če bo reorganiziral svoje gospodarstvo v tem oziru, da bo začel gojiti v večji meri perutninarstvo, čebelorejo, sadil krompir, fižol, zelenjavo itd. To bo le majhen korak naprej. Gojenje novih pridelkov, v splošnem reorganizacija kmetkega gospodarstva, je zadeva posameznika in celote. Pri tem mora sodelovati vlada in vsakdo, ki hoče in mora delati v prid ljudstva. V prvi vrsti je potrebna našemu kmetu strokovna in politična naobrazba, potrebno je, da naš kmet gleda na razvoj in duh časa, da vidi stvari, kot so, da samostojno misli. Poleg tega mora poznati svoje gospodarske razmere, svojo zemljo, vedeti pa mora tudi, kako obdelujejo drugod. Potreba mu je šole, ki mu pokaže, kako se najbolj dobičkonosno obdeluje, potrebno je združništvo, ki ga ima očistiti oderuštva.

Vse to so lepe misli, a izvesti se ne dajo brez močne stanovsko-politične organizacije, brez političnega delovanja. Edino močna organizacija bo izvajala zakone, ki imajo ščititi kmetijski stan. Stanovsko-politična organizacija bo videla odkod in kakšna opasnost preti, ona bo našla sredstva, s katerimi se bo ta opasnost odvrnila.

Več Kmetiskih Zvez se resno peča s kmetiskim vprašanjem in deluje res v času primernem duhu, daje razne nasvete, izraža svoje zahteve, zahteva razne gospodarske tečaje itd. Kadar bodo vse Kmetiske Zveze tako in v tem duhu delovale, pretresale res vsa vprašanja, ki pridejo pri kmetiskem stanu v poštev, tedaj bomo lahko rekli: Naš kmet se zaveda in gospodarske smrti se mu ni treba bati. Vsaka kmetiska hiša mora imeti dvoje glasil in sicer svoje stanovsko-politično, to je »Domoljub« in strokovno, to je »Kmetovalec«.

Kmetjel! Tu je samo par misli, razmišljajte o njih. Zavedajte se, da je stanovsko-politična in strokovna organizacija vaša moč in pomoč. R.

Slovenski kmet! Hrvatski seljak gleda na te kot na svoj vzor. Zato krepko drži s svojo stanovsko organizacijo in se ne da cepiti v razne kmetiske stranke.

„Domoljubova“ pisma.

Kaj je z razporoko?

Liberalni demokratje na vsak način hočejo izsiliti poleg civilnega zakona tudi razporoko. Zlasti »Jugoslovanska Njiva« se na vso moč žene, da bi svetu dopovedala, kako potrebno je, da bi se dovolila časih popolna zakonska ločitev. Nič si ne tajimo, da mnogim po godi govori. Kar je izginil iz tolikih družin strah božji, je res tudi po zakonih mnogo gorja. Svetovna

vojna je to gorje še pomnožila in povečala. Mnogo zakonov se je sklenilo med vojno, pri katerih se niso nič brigali za božji blagoslov. Nekateri, pravi »Jugoslovanska Njiva«, so se sklenili iz lahkomišelnosti, drugi iz obupa, še drugi radi podpor. Ti zakoni, pravi ta časopis dalje, so povečini nesrečni. Ali naj bodo, vprašuje, za večno nesrečni samo zavoljo katoliške trme, ki noče dovoliti razporoke? Ali bi pa nasprotno vprašali: ali bo res več srčice na svetu, če se lahkomišelnost zakoni še pomnože? In nobenega dvoma ni, da se bodo pomnožili, če bo lahkomišelnim ljudem razporoka odpirala izhod iz zakona. Kmalu se bodo sklepali zakoni s tistim rokovnjaškim in ciganskim »žegnom«:

in nomine patre
vzem' jo za kvatre —
če drugo dobiš,
se pa te iznebiš!

A preden o tem katero rečemo, se spomnimo, kaj tči o zakonu katoliška Cerkev. Za nas je katoliška Cerkev še vedno prva, kot božja učiteljica. Potem pride naša pamet in šele nazadnje pamet liberalcev. Zakon je postavil Bog, ki je hotel, da bi vsak človek imel očeta in mater. Oče in mati naj bi v družini s skrbjo in ljubeznijo negovala in vzgajala otroke, da bi bilo tako navsezadnje vse človeštvo kakor ena sama velika srečna božja družina. Že od početka je bil zakon neločljiva vez enega z eno. Zato je Bog vsadil v srca mogočno ljubezen, ki naj bi za vedno družila moža in ženo: »Zavoljo tega zapusti človek očeta in mater in se drži svoje žene, in sta dva v enem mesu.« (1. Mojz. bukve 2, 24). Izvirni greh je izpridil človeško naravo. Razbrzdale so se strasti, razuzdala poželjivost. Poželjivost je nazadnje zadel tudi zakon. Mnogi narodi so se dolgo časa upirali, tako živo so čutili, kako je zakon nekaj skrivnostnega, svetega, nedotakljivega. A strast je strast. Začelo se je mnogoženstvo, začele so se tudi zakonske ločitve. Vemo iz sv. pisma, da se tudi izvoljeno ljudstvo temu ni moglo ubraniti. Bog je v svojem usmiljenju potrpežljiv, ker je videl, kako tudi dobri, celo očaki, ne morejo prav umeti prvotne lepote zakonske zveze. Treba je bilo počakati mesijanskih časov, ko bi nova luč in meč od zgoraj pregnala stoletne zmote in dvignila človeštvo do čistejšega spoznanja.

In res je Kristus — Mesiju kmalu položil prst na to zastarano rano, da jo ozdravi. Ko so ga nekaj vprašali, kako je z razporoko, jim je ponovil tiste besede iz raia: »Ali niste brali, je dejal, da je On, ki je ustvaril človeka, ustvaril moža in ženo in rekel: zategavoljo bo človek zapustil očeta in mater in se bo držal svoje žene in bosta dva v enem mesu. Torej ni sta več dva, ampak eno meso. Kar je tedaj Bog združil, naj človek ne loči.« Oni so pa dejali: Zakaj je tedaj Mozes dovolil razporoko? Jezus jim je rekel: »Mozes vam je dopustil razporoko radi trdobe vašega srca, od začetka pa ni bilo tako.« (Mat. 19, 4—8). In tedaj je obnovil in potrdil Kristus prvotno postavo: »Vsak, kateri se loči od svoje žene in drugo vzame,

prešustvuje, in kateri ločeno vzame, prešustvuje.» (Luk. 16, 18).

Ta postava je pa dobila še svetlejšo moč za kristjane. Zakonu med kristjani je utisnil Kristus zakramentalnost: Krščanski zakon je zakrament, upodobljen po skrivnostni nerazdružljivi zvezi Kristusa s Cerkvijo. »Možje, ljubite svoje žene, kakor je Kristus Cerkev ljubil in sam sebe zanjo dal... Ta skrivnost je velika, jaz pa rečem: v Kristusu in Cerkvi.« (Efež. 5, 25—32).

Tako je krščanski zakon neločljiva zveza enega moža z ženo. »Žena je navezana na postavo, dokler mož živi... Če pa mož umrje, je rešena postave, tako da ni prešušnica, če vzame drugega moža.« (Rimlj. 7, 2—3). To pa velja prav tako za moža. »Pri nas niso drugačne postave za ženo, drugačne za moža.« (Sv. Hieronim).

En izrek Kristusov je delal nekaterim težave. Pri Mateju (19, 9) je namreč rečeno: »Povem vam, kdorkoli se loči od žene razen zavoljo prešustvovanja in drugo vzame, prešustvuje.« Ta izrek je pozneje zapeljal grško cerkev, da je v takem primeru začela dovoljevati razporoko. A katoliška Cerkev, ki je vedno z njo Duh resnice, je takoj spoznala, kakšen pomen imajo tiste besede: »razen zavoljo prešustvovanja.« Namreč: Če se eden zakonskih pregrešil s prešustvom, se sme drugi za vedno ločiti od njega, ali zakonska vez med njima ostane. »Zakonskim zapovem, ne jaz, ampak Gospod: žena naj se ne loči od moža, ako se pa loči, naj ostane nemožena, ali pa naj se zopet spravi z možem. Tudi mož naj se ne loči od žene« (1, Kor. 7, 10—11).

Tako je torej z razporoko. Prava razporoka, ki bi se z njo razdružila zakonska vez, po nauku katoliške Cerkve ni mogoča.

Pač! Da ne bo nobene zmote, moramo pripomniti, da velja to o krščanskem zakonu, ki se je v njem združenje src dopolnilo s telesnim združenjem. Dotlej je še mogoča ločitev. Lahko gre mož ali žena v samostan in kadar naredi slovesne obljube, se zakonska vez razreši. Tudi papež ima tako oblast, da zakon, ki še ni dovršen s telesnim združenjem, iz resnih in važnih vzrokov razreši. Potem je pa že sv. apostol Pavel (1, Kor. 7, 15) razglasil še en primer: Če se eden zakonskih izpreobrne iz paganstva in drugi neče več z njim v miru in brez greha živeti, tedaj se sme kristjan ločiti in skleniti tudi nov zakon, ki razreši prejšnjo zakonsko vez. Zopet ima tudi papež to oblast od zgoraj, da lahko razreši tak zakon, tudi če se oba izpreobrmeta, da le nista, odkar sta kristjana, zakona dovršila. Tako je umela Kristusova Cerkev božjo postavo in to je svoboda božjih otrok. Zakon, med kristjani, že dovršen, pa more ločiti edino le smrt.

Kdor tak zakon skuša ločiti, hoče le uboga zakonska zapeljati v prešustvo!

Vsaka hiša, v kateri je kak član Kmetske zveze, mora imeti „Domoljuba“, kmetsko glasilo.

Male ali velike občine?

(Konec.)

Občinam je treba zasigurati — tako »Slov.« št. 109 — tako davčno moč, da bodo predvsem mogle plačevati brez težkoč lastnega občinskega uradnika. Za občine v ravnini bi bilo določiti najmanjši obseg 8000 hektarov s 4—5 tisoč prebivalci in 15 do 20 tisoči direktnega davka.

Pomislimi moramo, da bo treba sedanja županstva preustrojiti v prave občinske urade s kvalifikovanimi in dobro plačanimi občinskimi uradniki. Z dosedanjim nestalnim načinom uradovanja treba prelomiti.. Treba je pridobiti občinam zadostj in te lektualnih in denarnih sredstev, več brihtnih mož, pa več občinskih dohodkov. Prisojamo občinskim možem toliko razuma, da bodo znalj iz teh trditev izluščiti je d r o r e s n i c e. Mi vsaj smo te misli, da ne pomenj posebnega napredka, da se intelektualnih moči noče skušati pridobiti v občini sami, ne med občinskimi možmi, ampak v osebi »dobro plačanih občinskih uradnikov«, ki bodo »duša vsega občinskega urada«, pri čigar nastanitvi bo seveda pustiti občini svobodno besedo, vendar pa bi uradnik ne smel biti odvisen od volje vsakokratne večine odborove. In obenem piše člankar, da je treba zanesti v državnopravni organizem »več ljudskega elementa v vse stopnje, demokratično in več ali manj samoupravno obilježje«.

Vsak kmet lahko čuti, da za tem grmom, če se občinska uprava uredi tako, kakor se tu priporoča — tiči konec občinske avtonomije in kmetove svobode. Da, res je stremiti za tem, da se pridobi za občine več inteligentnih mož, ki si bodo znali kaj pomagati, pa domačih mož, ne tujih — juristov, ki bi z viška gledali na kmeta, pa bi najbrže vendar ne imeli tiste praktične razsodnosti, ki tolikrat tako diči občinske može. Takih brihtnih mož pa je treba vzgojiti s primernim šolstvom in s poukom, ki meri naravnost na občinsko upravo. Prejšnji deželni odbor je prirejaj po deželi posebne shode za župane, odbornike in občinske tajnike, in spominjamo se, kako obilna je bila udeležba in živahno zanimanje na teh shodih. Vemo, da je bilo to samo včasih. Vpelje naj se več mesečni tečaj za občinske zadeve in občinske tajnike. Koliko je mladencev po deželi, ki hrepene po izobrazbi, le pot jim je treba odkazati. Tudi na vseh gospodarskih šolah naj se nudi gojencem vpogled v občinsko upravo in spiše naj se poslovnik za župane. Prvo pa je primerna šolska izobrazba, da je podlaga tu; kmet naredi sam več nego se misli. O občinskih zadevah naj bi se pa sploh v našem časopisju več govorilo in pisalo — »Občinska uprava« je preveč uradniška —, da bi se budil smisel za javni blagor in potrebne domače občinske zadeve. Ali je naš pokrajinski zbor sedaj — ki ga ni — mar bolj važen kot domači občinski odbor?

Ali bomo z velikimi občinami dobili dovolj denarnih sredstev? Da, dovolj denarnih sredstev! Kako strahotno rastejo občinski proračuni: Koliko stanejo šole, ubožci, imel sem v rokah račun za krsto umrlega občinskega ubožca

— stala je samo rakev 72 kron. Gospod V. Polak se teh stvari ni dotaknil — njemu je na tem, da adobi denarnih sredstev z plačo akademičnega tajnika — občanom pa grede v živo še druge potrebščine, ki stanejo ogromno denarja. No, pa ostanimo pri tajniku! Vzemimo, da bi občina imela tak obseg, da bi znašal direktni davek 15.000 kron. Ali bi taka občina z lahkoto plačala učenega tajnika? Tak gospod bi hotel imeti najmanj 15.000 kron plače in še pokojnino povrhu. Kaj pomaga potem velika občina, če bi morala samo za tajnika zvišati občinske doklade za 100 %. Kako visoki so davki zdaj, to vemo vsi, pa bodo še večji. Pa, večjih denarnih sredstev nam je res po občinah potreba, pa velike občine samo zaradi občinskih uradnikov nam takih sredstev ne bodo dale, da bi se za javni blagor moglo res kaj uspešnega storiti. Od takih velikih občin bi imeli korist le okrajni glavarji, ki bi hoteli zvaliti še več agend na županstva; zato smo videli v preteklosti, da so okrajna glavarstva še vedno in povsod velike občine zagovarjala. Nazadnje bi k občinskemu tajniku prišel še pisar, ker bi tajnik ne zmogel vsega dela.

Glede vprašanja pa, kako dobiti denarnih sredstev za občino, bi bilo res vredno premišljevatj. Dosedanje beraško gospodarstvo z dokladami — iz rok v usta — se nad nami kruto maščuje. Kmet ve, da mora imeti za hude čase kaj zaloge; občine tega niso vedele. Morda se o tej zadeva še oglasimo.

Glede velikih občin pa sem mnenja, da se sedanje občine za gotove, važnejše zadeve lahko združujejo, ne da bi se v občinske meje trgale.

Kaj takega sedaj poskušati, ko je vse tako razburjeno, bi bilo naravnost nes pametno.

Je res prav, da Kmetske zveze vzamejo sprožene misli v pretres... Vidimo pa povsod, kako potrebno je, da se skliče pokrajinski zbor... Ljudstvo hoče besedel

M.

Dan veselja in pa groze.

(Kotlje na Koroškem.)

Da bi jih videli, kako so bežali, namreč Nemci, ko so jih naši jugoslovanski vojaki dne 28. majnika prepodili iz koroško-štajerske meje. Dopoldne so se še držali, okoli poldneva pa so začeli postajati nemirni, ob štirih popoldne pa so se spustili v divji beg. Bežali so kot zajci kar čez njive in travnike, bili so vsi potni in zasopli, vsak je tekal, kar je mogel. Pometal so proč puške, pustili kuhinje, topove ter veliko množino municije in strojnih pušk; zgubili so tudi svojo korajžo, s katero so se poprej toliko ponašali, vzeli so s seboj edino le strah, pred jugoslovanskimi vojaki. Kaj takega naši ljudje še niso doživeli. To je bilo najboljše zadoščenje za nasilstva, katera so morali prenašati od nemških divjakov in pa plačilo za strah, ki so ga prestali, ko so se morali skrivati po kleteh pred udarjajočimi granatami. Pa žalibog, da tega dneva našega od-

ješenja nismo mogli praznovati z nekaljevim veseljem, vsled nesreč, ki so nas zalele. Nemški vojaki so ustrelili 5 letnega tanta Avgusta Svetina, ko je med bojem tel vun iz hiše. Groza pa nas je vse spreletela, ko se je raznesla novica o strašni nesreči, ki se je dogodila na domu našega župana, Franca Logar. Po odhodu Nemcev so našli domači še nerazpočeno granato; skušali so jo odpreti, granata se razpoči in šest ljudij je bilo pri priči mrtvih: županove 2 hčeri Jožefa in Fanička, stari 20 in 14 let, županov sin Franc, star 17 let, najemnik na Mušovem, Alojzij Kamnik in njegov sin Alojzij ter prevzičkar Valentin Najovnik. Le 4 let stari otrok-rejenec, Maksimilijan Filip, ki je sedel tam v bližini in se igral, je ostal popolnoma nepoškodovan. Pa ni bilo še dosti te nesreče. Komaj smo dne 30. majnika položili v grob teh 7 nesrečnih žrtev, že se je zgodila zopet nova nesreča. Anton Verguš, star vojak, je prišel od pogreba, se podal zbirat ročne granate, katerih je po odhodu Nemcev ležalo dosti povsod okoli. Dejal je svoji ženi, da jih hoče spraviti v kraj, da se kdo ne ponesreči, pa je nesreča zadela njega. Vsled nepredvidnosti mu je granata razpočila ter ga raztrgala. V teku dveh dni kar osem nesreč. Da bi bili ljudje vsaj bolj previdni. — Iv. Serajnik, župnik v Kotljah.

Bogoskrunstvo.

Pod naslovom »Kje smo že« piše zadnja »Naša Moč«:

Člani socialnodemokratskega izobraževalnega društva »Svoboda« v Trbovljah so napravili izlet k romarski cerkvi Mater božje na Sv. Planini 25. maja 1919. Kako so se obnašali v gostilni in pred njo, s tem se ne bomo tu pečali, kar najodločneje pa moramo protestirati proti brezvestnemu obnašanju v cerkvi. Tako je na pr. sodrug Mekinda »spovedoval«, Medvešek »maševal«, Brili »orglal«, drugi so prepevali in na svetem kraju celo plesali, nato jim je sodrug Požun še »pridigal« iz zvonika in proslavljal Alaha. Tako je torej vera »zasebna stvar«, ali kakor pišejo: »Vera nam je sveta stvar«. In za take socialnodemokratske ljudi zahtevajo »svobodo« tudi v tem oziru, a mirnega krščanskomislečnega delavca, ki nikogar ne žali niti z najmanjšo besedo, pa mečejo iz dela. Vzdramate se vendar in izpreglejte vsi, ki še pošteno mislite in hočete, kam vas vodi socialna demokracija!

Tedenske novice.

Jugoslavija.

Belgija je priznala Jugoslavijo. Preostane le še Italija.

Barantažo. V Parizu zloglasna četverica baranta za celovško kotlino. Menda očejo imeti ljudsko glasovanje, zato pa naj bi Jugoslavlani izpraznili Celovec. Tadevni predlog je ententa stavila tudi že v Belgradu, pa se belogradska vlada ne meja za to. Prav ima.

Razkosanje Slovencev. Glede krivice, ki nam jo pripravlja zloglasna četverica v Parizu, piše »Narodna Sloboda«: Najzdraviji dio našega naroda, naša brača Slovenci, bili bi stvarno osakačeni, Njihovo blagotvorno poslanstvo u novoj našoj državi, njihov bujni gospodarski i narodni život zadobio bi ovim komadanjem vrlo pogibeljan udarec. Prema prilično sigurnim podacima izgubili bi Slovenci ovim komadanjem u korist Talijana: u Mletačkoj Sloveniji i u Reziji 56.000 ljudi, u Goričkoj 153.486, u Trstu 59.319, u Istri 53.000, u Kranjskoj 82.960, u Koruškoj 1541; na korist Nijemaca, u Koruškoj 87.000; na korist Mažara u Prekmurju 100.000, rastreseno po Štajerskoj i njemačkomu dijelu Koruške 50.000. Ukupno 644.306 Slovenaca. U svemu bi slovenski narod izgubio od cjelokupnoga pučanstva 40 %.

Volilni red za konstituanto je izdejan. Volilno pravo bo splošno, enako, tajno, direktno in proporcionalno. Aktivno volilno pravico bo imel vsak državljan, ki je dovršil 21. leto in ki biva šest mesecev v občini, v kateri naj bi imel vršiti svojo volilno pravico. Vlada je sprejela v principu tudi žensko volilno pravico. Vsa država bo razdeljena v velika volilna okrožja, a na vsako okrožje odpade po 10 do 16 mandatov z ozirom na število prebivalstva. Mandati se bodo razdelili med stranke po razmerju glasov, ki jih posamezne stranke dobe. Reklamacijsko postopanje bo poverjeno rednim sodiščem in ne političnim oblastem. Na 30.000 prebivalcev odpade en mandat, tako da bo bodoči parlament (konstituanta) imel približno 400 poslancev. Načrt bo obdelalo še narodno predstavništvo.

Naj bo že enkrat konec prerekanja. »Demokratski klub«, v katerem sedijo tudi naši liberalci, se še vedno v narodnem predstavništvu prerekajo za število poslancev. Naši poslanci ne zamudijo nobene prilike, da ne bi očitno zabavljali v zbornici proti takemu nepotrebneemu tratenju dragocenega časa.

Razdor med socialnimi demokrati. V jugoslovanski socialni demokraciji je prišlo do razkola. En del tvori komunistično stranko, drugi del zmerno socialno-demokratsko, tretji del — najpametnejši — pa zapušča socialno demokracijo.

Domače novice.

Vseučilišče v Ljubljani. Popolno vseučilišče s petimi oddelki (bogoslavnim, modroslovnim, pravnim, zdravstvenim in tehničnim) se otvori prihodnjo jesen v Ljubljani. S tem upamo, da bo prenehalo trpljenje in stradanje naših vojakov v tujih mestih.

Družba sv. Mohorja. Dasi promet za civilno blago še ni odprt, nam je jugoslovanski poveljnik na celovškem kolidvoru vendar omogočil prevoz zaostalih družbenih knjig v Ljubljano. Knjige se bodo odposlale dne 18. t. m. v Ljubljano, odkoder jih bode razposlal g. špediter Ranzinger na posamezna poverjenišva. Nujno prosimo, da se nam oglasi družbenih članov za tekoče leto nemudoma dopošljejo ali vsaj število družbenikov naznani. Denar naj se še vedno nakazuje ljubljanski

Kreditni banki v Ljubljani z opombo Družbo sv. Mohorja v Celovcu.

Dobro jih je potegnili. Orožnikom v Cerkljah pri Kranju je nekdo naznanil, da 20.000 da jih je že organiziranih po vsej Sloveniji; da duhovniki branijo fantom vojaško službo i. dr. Bila je velika preiskava po Z. Berniku. Zdi se, da se naše orožništvo še zdaj ni odvadilo avstrijskih navad. Zločincev iščejo po naših poštenih gostilnah in hišah, ne pride jim pa na misel, da bi včasih pogledali nekoliko v tiste hiše in gostilne, kjer se vrše tatvine, pretepi in poboji. Največji zločinci so seveda duhovniki in kmetje združeni v Kmečkih zvezah. Prav da se poznamo. Lažje je delati nemir med poštnimi ljudmi, kot pa mir med hudobnimi, kaj ne?

Regent Aleksander pride tekom poletja na Slovensko, kjer ostane delj časa. Na Bledu bo stanoval najbrže v Windischgrätzovi vili.

Proti Slovincem. Radi naše koroške zmage so se maščevali nemški dijaki na eksportni akademiji na Dunaju nad slovenskimi dijaki, da so jih vrgli iz šole. Slovenskih eksportnih dijakov na Dunaju je 30.

Zastopanje zapuščin in zavarovanja v Ameriki. Kraljevemu poslanstvu v Vašingtonu je ministrstvo za vnanje zadeve naročilo, da v vseh stvareh, ki se tičejo zapuščin in zavarovanja v Ameriki zastopa koristi državljanov celokupnega kraljestva SHS. Obratiti se je v vseh teh zadevah do ministrstva za vnanje zadeve in sicer preko pravosodnega ministrstva ter predložiti vsa potrebna dokazna sredstva.

Vojnodopolno poveljstvo v Ljubljani je spremenilo svoj naslov v »XLVIII. Ljubljanska pukovska okružna komanda«, ter je še vedno nastanjeno na Anibroževem tigu št. 7.

Letošnja procesija sv. Rešnjega Telesa na Sveti Planini pri Zagorju ob Savi se preloži na 4. pobinkošno nedeljo, dne 6. julija t. l.

Pozor pred kačami! Dne 16. t. m. je pičil v Ambrusu gad Jakopiča Miklič v roko, ko je imel opraviti v hiši v skrinji. Gad je bil skrit med obleko. Zanesli so ga domov s krmom in po noči je zlezal v skrinjo skozi luknjo, ki so jo napravile miši. Je vseeno treba malo pazljivosti.

Luka Kern iz Hotemož p. Pupašče pri Kranju je izgubil na zadnjem seznamu v Kamniku 400 K denarja z dolžno knjižico vred. Pošten najditelj se prosi, da vrne stvari na zgoraj omenjeni naslov.

Izgubila se je pretekli teden v Štepanji vasi od Peter Bajda do perice Ivane Irt peča — ahtah. Pošten najditelj naj jo odda proti dobri nagradi pri P. Bajda, Štepanja vas št. 76.

Drugod po svetu.

General Borojević živi sedaj na Koroškem ob Vrbskem jezeru.

Mirovne pogoje bo Nemčija podpisala, ne bo jih pa držala, kakor pišejo nemški časopisi.

Na Slovaškem ni vse prav. Čehi imajo s Slovaki velike križe. Ne samo da jim jih hočejo Mažari vzeti, ampak tudi Slovaki sami imajo svoje muhe. Sedaj 20

menda proglasili Slovaško kot — repu-
bliko sovjetov, kar se pravi po domače,
da so hipno dobili premoč boljševiki.

p Besede in dejanja, to sta dve reči.
Socialni demokratje na Dunaju so strašno
tabavljali čez krščanske socialce, kako
nespametno gospodarijo v dunajskem ob-
linskem gospodarstvu. Sedaj so se vsedli
na stolec socialni demokratje, in dobrovolji
Dunajčanje so pričakovali, da se bosta
po dunajskih ulicah začela cediti med in
mleko. Toda glej! Socialni demokratje so
najprvo najeli novo pošojilo in povišali na-
lemninski davek. Saj je najbrž to vse po-
trebno, toda socialni demokratje naj nika-
redno ne vlečejo ljudi, da boče pod soci-
alnodemokratsko vlado imelo ljudstvo ne-
pesa na zemlji.

p Nezaupnica. Zloglasni italijanski mi-
nister Orlando, naš največji sovražnik in
škodljivec v Parizu, je dobil doma v zbor-
nici tako brco, da je ne more preboleti.
Poslanci so mu z ogromno večino izrekli
nezaupnico in mož je moral odstopiti.

p Boj med Čehi in Mažari se še ved-
no vrše. Čehom se še vedno ne godi preveč
dobro, ker imajo Mažari dobro armado,
kakor je videti.

p Cesar Viljem v ječi. Cesarja Viljema
bodo prepeljali 1. julija v Pariz, kjer ga
bodo vtaknili v zapor.

p Za črnimi kozami na Reki in Su-
šaku je obolelo vse polno ljudi. Vse zdrav-
stvene odredbe so doslej bile neuspešne,
ker se vsak dan ponavljajo novi slučajji
pobolenj. Sušaška občina in reški magistrat
sta zato odredila prisilno cepljenje proti
črnim kozam vseh onih, ki letos še niso
bili cepljeni.

Dopisi.

IZ STARE OSELICE.

Tu živimo ob demarkacijski črti, tako da
koraž ne vemo, kam pripadamo. Po srcu pri-
padamo Jugoslaviji, a živimo v obupu. Kaj bo
z nami? Nekateri posestniki imamo polovico
svojege zemljišča ali še več pod Italijanom
zasedenega ali tega polja me moremo obde-
lovati. Njive so ostale neobdelane, ako niso
bile v jeseni posejane. Kaj bo za čas žetve,
ako oblasti nič ne ukrenejo? Italijani ne pu-
stijo niti skoraj pogledati preko žice. Veliko
nas je kmetov, ki imamo skoraj vse senožeti
na oni strani in ki rede devet do deset glav
živine. Zdaj pa nimajo niti za eno kravico
krme, ako se kmalu kaj ne ukrene, ker čas
košnje je blizu, in edina opora za naše kmete
je živinoreja. Če pa ne bo drugače, smo pa
primorani živino prodati po nizki ceni, če-
ravno nekateri kričijo, da je živina predraga.
Naprašamo naše poslance in vlado, da čim-
prej kaj ukrenejo, da ne bo prepozno.

Opomba uredništva. Svetujemo
vam, da se obrnete spismeno vlogo na Južo-
slovansko kmetstvo zvezo v Ljubljani, ki bo
posredovala pri vladi v Vaš prilogo. V vlogi
navedite imena onih posestnikov, ki imajo se-
nožeti onstran demarkacijske črte, dalje ko-
liko imajo tostran in koliko živine imajo v
hlevu. Vse to naj potrdi pristojno županstvo.
Storite to takoj. Najbolje, če to prevzame
Kmetstva zveza za vaš okraj, če jo že imate.

SV. JAKOB OB SAVI

V nedeljo smo bili na taboru na Šmarni
gori tudi iz naše fare precej častno zastopani.
Gospod minister Gostinčar je posebno važnost
na to poudarjal, da moramo delati in pristopiti
v naša društva. Zelo smo se navdušili ob nje-
govih besedah. Torej fantje, prebudimo se in
radi hodimo v naš lep dom. Jugoslavija je
svobodna, tudi mi se osvobodimo raznih po-
mislekov, da ne bomo zaostali za našimi so-

sednimi društvi, ki se pridno gibljejo. —
Kmetški fant.

PODBORŠT PRI KOMENDI

V kratkem dobimo za izvažanje naših
lončarskih izdelkov zračno tovorno vožnjo
med Podborštom, Kapljo vasjo in zunanjim
svetom, ker so ceste med temi kraji popol-
noma odpovedale. Kakor hitro bo zračna
vožnja otvorjena, bomo ceste, kolikor moremo
pač pri nas o kakih cestah govoriti, popol-
noma odpravili, kar bo posebno onim všeč,
ki bi imeli dosedaj zanje skrbeti. Zračne ceste
pa hvala Bogu ne potrebujejo nobenega šodra.
Tako se kaže povsod napredek, tudi pri nas.
— Nekdo iz Podboršta.

IZ KOVORJA.

Županstvo je odložil g. Janez Zupan, po-
sestnik. Pri novi volitvi je bil izvoljen skoro
soglasno g. Janez Kokalj, posestnik na Brez-
jah. Uradni prostori bodo v Knezovi hiši v
Kovorju. — Krščansko socialno delavstvo je
ustanovilo pri nas plačilnico jugoslovanske
strokovne zveze. Na shodu je govoril načelnik
tržiške skupine Vidic. Polagoma se bomo
otresli tudi pri nas rdečega suženjstva.

ŠMARTIN PRI KRANJU.

Nad vse slovesno je na binškošni pone-
deljek sprejela naša župnija svojega ljublje-
nega škofa. Poleg 24 malih je 63 mlajev-veli-
kanov povzdignilo slovesnost. Na meji žup-
nije je na državni cesti 23 fantov v narodnih
nošah in na konjih ter občinski odbor na vo-
zih pozdravil visokega gosta. Veličastno se
je kmalu nato pripeljal škof v lepem sprem-
stvu — naprej fantje na konjih, zadaj pa ob-
činski možje na vozovih — na prostor pred
farno cerkvijo, kjer je čakala duhovščina, šol-
ska mladina z učiteljstvom, skupina Jugoslo-
vanske Strokovne Zveze, izobraževalno dru-
štvo in tik pred cerkvijo dekliška Marijina
družba v narodnih nošah — ter velikanska
množica. Pri slavoloku je pozdravil škofa g.
župnik, nato pa po vrsti: učenka IV. razreda,
načelnik skupine JSZ., odbornik izobraževal-
nega društva ter članica Marijine družbe.
Sola je bila okrašena z zelenjem. Cerkev je
zelo okusno okrasila Marijina družba. Zve-
čer je zapel moški zbor pred župniščem tri
pesmi. — Birmanih je bilo 302 otroka.

Gospodarski del.

Napoved za dohodnino.

Pomisleki.

Davčno oblastvo skliče meseca ja-
nuarja in februarja, pa tudi kasneje
zaupnike in se posvetuje z njimi glede
dohodkov posameznih davčnih zave-
zancev. Zaupnike na deželi je imeno-
val dosedaj deželni odbor, v Ljubljani
pa mestni magistrat. Davčno oblastvo
pa ni dolžno vprašati za svet samo teh
zaupnikov, marveč ima pravico in dolž-
nost, vprašati za svet vsakega, od ko-
gar pričakuje, da mu bo lahko povedal
kaj važnega za odmero davka. Razen
tega poizve pri davkarijah posamezne
podatke, ki so važni za napoved do-
hodnino: koliko ima posestva davko-
plačevalec, katastralni čisti donos po-
sestva, koliko davka je plačal itd. Od
sodnije dobi prepise kupnih pogodb, iz-
ročilne pogodbe, zapuščinske zadeve
itd. To vse uredi in primerja s tem, kar
je napovedal davčni zavezanec sam.

Ako se strinjajo podatki, ki jih je
zvedelo davčno oblastvo od zaupnikov,
od davkarije, sodnije in od drugod, s
tem, kar je napovedal davčni zaveza-
nec, predloži davčno oblastvo napoved
cenilni komisiji s predlogom, da naj

oceni dohodke tako, kakor jih je na-
povedal davčni zavezanec sam.

Ako se napoved razlikuje od podat-
kov, ki so na razpolago, mora povedati
navadno, ker se le redkokrat pripeti,
da se napoved ujema z vsemi podatki.
Zato navadno davčno oblastvo pošlje
na vsako napoved pomisleke. To mora
storiti. Če bi davčno oblastvo predpi-
salo dohodnino od višjih dohodkov, ka-
kor jih je napovedal davčni zavezanec
sam, ne da bi mu popreje naznanilo po-
mislek zoper njegovo napoved, je od-
mera davka nepravilna.

Kako izgledajo navadno pomisleki?
Davčno oblastvo ima za te pomisleke
že tiskan obrazec. Tudi vsebina pomi-
slekov je navadno že tiskana, ker se
tolikokrat ponavlja.

Kmet napove dohodke iz zemljišča.
Navadno se pove vseh dohodkov in iz-
datkov tako podrobno, kakor smo gori
priporočali. Če napove manj dohodkov,
kakor jih je imel po mislih zaupnikov,
tedaj ga davčno oblastvo pozove, naj
našteje podrobno vse prejeme in iz-
datke, ki jih je imel iz zemljišča.

Našim kmetom priporočamo, da na
take pomisleke vedno odgovore. Če ne
odgovore, je ravnotako, kakor če bi na-
povedi sploh ne bi vložili. Davčno obla-
stvo jih kontumacira in zastonj ves
trud, ki so ga imeli z napovedjo.

Posebno jih pa opozorimo na dve
odločbi upravnega sodišča, ki sta zelo
važni za naše kmete:

Dogodi se, da je kmet zelo razbur-
jen nad pomisleki. Pride sam k dav-
čnemu oblastvu. Seveda še prej, predno
stopi v sobo, ropota nad gospodo, ki ni-
ma nikdar dosti davkov. Svojo jezo
strese tudi nad uradnikom, ki vrši le
svojo dolžnost in ki največkrat dotič-
nega kmeta nihi ne pozna. Jeznega člo-
veka miriti, je silno težka stvar. To vo
tudi uradnik! Morebiti je imel tisti dan
opraviti že s petimi ali šestimi takimi.
Nekaj časa ga posluša, potem pa mu
reče: »Kaj ne, oče, samo tisto je res, kar
ste napovedali?« »Samo tisto«, se raz-
veseli kmet. »Torej bomo pa tako zapi-
sali,« in zapiše kot odgovor na pomi-
sleke: »Ostanem pri tem, kar sem na-
povedal.« Kmet podpiše in odide prepri-
čan, da je pregovoril in uveril urad-
nika, da je bila napoved pravilna. Se-
veda se je zelo zmotil! S tem, da je
ostal pri tem, kar je napovedal, ne pa,
da bi doprinesel dokaz, da je to res-
nično, s tem je dosegel ravno tisto, ka-
kor če bi sploh ničesar ne odgovoril.
Davčno oblastvo ga kontumacira in
stvar je rešena. Upravno sodišče je
dosedaj tako odmero še vedno potrdilo.
Če kmet dobi pomisleke, jih mora
ovreči kot nepravilne in svojo trditev
dokazati. To pa ni noben dokaz, če
trdi, da je le tisto res, kar je napisal
on v napovedi.

Druga važna določba je ta-le: Če
davčno oblastvo predpiše kak dokaz,
se kmet temu dokazu ne more izogniti
s tem, da doprinese drug dokaz. N. pr.:
Kmet napove, da je imel leta 1918. iz
zemljišča 3200 K. dohodkov. Davčno

oblastvo pa pravi, da so zaupniki izjavili, da jih je imel 4000 K in ga zato pozove, da predloži natančen seznam vseh prejemkov in izdatkov, ki jih je imel leta 1918. s svojim zemljiščem. Če kmet sedaj reče: »Ni res, nisem imel 4000 K, temveč samo 3200 K dohodkov. Kot dokaz navedem priče in sicer tega in tega« in pove par sosedov, ki naj jih davčno oblastvo zasliši kot priče ali izvedence, je to napačno. Davčno oblastvo je zahtevalo, da naj kmet predloži seznam prejemkov in izdatkov, kot dokaz, da je napoved pravilna. Kmet se tej zahtevi ne more izogniti s tem, da predlaga, da se zasliši priče kot dokaz. Davčno oblastvo ga lahko tudi v tem slučaju kontumacira.

Če zahteva davčno oblastvo podroben izkaz, naj ga kmet napiše tako, kakor smo gori pojasnili. Poleg tega mu je seveda v podkrepitev svoje napovedi mogoče, predlagati, da se zaslišijo tudi še priče. Dokazi, ki jih želi davčno oblastvo, naj se vedno izvedejo. Pristavi naj se tudi, da je kmet pripravljen dati vsa nadaljnja pojasnila davčnemu oblastvu na razpolago. Tako mu bo cenilna komisija dosti lažje verjela, da je napoved resnična, kakor pa, če kar na kratko izjavi, da ostane pri svoji napovedi.

Ravno tako naj da kmet tudi glede ostalih točk, ki so navedene med pomisleki natančna pojasnila. Glede hiše, če so cenili zaupniki čisto vrednost vžitka previsoko, naj navede najemščino, ki jo plačujejo najemniki v njegovi vasi. Pove naj tudi, ali leži njegova hiša ob cesti, ali je zidana, enonadstropna itd.

Če zahteva davčno oblastvo dokazila, da je v resnici plačal dolžne obresti, naj mu predloži pobočnico. Če nima pobočnice, naj mu napravi dopnik kratko potrdilo, koliko je plačal dolžnik leta 1918 obresti. To potrdilo ni treba, da bi bilo kolekivano, ker se rabi izključno le za odmero dohodnine.

Če zahteva davčno oblastvo dokazila glede trajnih bremen ali zavarovalnine, naj se mu pošljejo. V odgovoru naj pa kmet vedno zahteva, da se mu ta dokazila vrnejo.

Konečno še nekaj glede odgovora na pomisleke. Nekateri kmetje imajo navado, da vzamejo pomisleke in grede z njimi k davčnemu oblastvu. Tam nameravajo celo zadevo dotičnemu uradniku natančno pojasniti in menijo, da s tem vse končano. Seveda se navadno pri tem motijo! Uradnik nima časa, da bi res odgovor natančno zapisal. Saj pride včasih eno samo dopoldne 20 kmetov ali še več s takimi pomisleki. Če bi hotel vse odgovore in pripombe natančno napisati, saj cel dan ni gotov z njimi. Zato si zapiše samo najvažnejše. To se potem pri cenilni komisiji prebere, vendar pa napravi natančno pojasnilo na komisijo vse drugačen vtis. Zato je najboljšje, če kmet premisli, kako bi odgovoril, se morebiti še posvetuje z županom ali s kakim drugim razumnim sosedom in potem

odgovor na pomisleke sam napiše. Tudi če bi bil mnenja, da bi bilo dobro uradniku celo zadevo natančno pojasniti, naj sam napiše najprvo odgovor. Potem naj šele nese odgovor davčnemu oblastvu in sam še enkrat pojasni vso stvar. Če bo uradnik mnenja, da je odgovoru treba še kaj pristaviti, bo potem sam hitreje storil. In tako je cela zadeva natančno pojasnjena v aktih, kar je zelo važno za eventuelne poznejše prizive.

Za pravilno živinorejo.

(Fr. Borc.)

II.

Za živinorejske inštruktorje naj bi se predvsem nastavile osebe, katere imajo res veselje do živinoreje, jim ne smrdi kmetjski hlev in so se morda že s tem opravilom pečali. Predvsem pa morajo poznati začetna delokrog, ki so si ga stavili praktični živinorejski tečaji, kakršni so se pred vojno vršili v delokrogu živinorejskih organizacij v Selcih in Komendi.

Inštruktorji bodo imeli glavno opravilo: **vodstvo rodovnika in knjigo mlade živine**. S tem je povedano vse. Kdor bo rodovno knjigo pravilno vodil, mu ne bo delalo težko nobeno delo pri izvrševanju programa, ki si ga je začetala živinorejska organizacija. Inštruktor bo kmalu poznal v celem okrožju vsako žival po vrednosti, pasmi in po zunanji obliki.

Ker bi bili vsi okrajni inštruktorji pod nadzorstvom deželnega inštruktorja, se bo kmalu pokazalo v koliko so ti nastavljeni zmožni vršiti svojo nalogo.

Okrajni živinorejski inštruktorji bodo zelo dobrodošli novi Zavarovalnici za živino, katera se ima čimpreje ustanoviti za Slovenijo. Ti bodo sodelovali pri ocenjevanju sprejemajoče se živine v zavarovanju. Določali bodo na podlagi vrednostnih enot nje faktično vrednost, po možnosti tudi zdravje in nevarnosti, ki bi lahko pripomogle k ponesrečenju ali obolenosti zavarovane živali. Sploh bi bili ti inštruktorji najboljši zaupniki v okrajih za zavarovalnico.

Nič manj važna naloga, ki jo bo imel vršiti ali nadzorovati tak inštruktor, bo tudi cepljenje prešičev proti rudečiči, ker živinozdravniki ne morejo povsod pravočasno vsega izvršiti, vsled česar prešičerejci mnogokrat trpijo ogromne škode.

Javljati bodo imeli okrajnim živinozdravnikom nanovo se pojavljene kužne bolezni, da se te takoj, kolikor mogoče hitro omeje in odpravijo.

Hvaležno opravilo inštruktorjevo bo tudi posredovanje o nakupu in prodaji živine. Inštruktorju bo dobro znano, kateri posestnik v njegovem delokrogu bi rad kupil žival in kakšno hoče imeti, enako bo tudi vedel, kdo bi rad prodal in kakšna je vrednost dotične živali.

Na ta način bi se veliko kupčij izvršilo neposredno, brez običajne mešetarije ter bodo informacije, ki jih bo

dobil kupec od inštruktorja, veliko bolj verodostojne, ker jih bo dal na podlagi rodovne knjige in knjige mlade živine, oziroma iz lastnega poznanja živali. Živinorejec bo imel zavest, da ni prevarjen in si bo pri takih kupčijah prihranil veliko potov in strahov. Inštruktor bo pazil, da se iztrebi res vsa slaba živina in odda mesarju, ter da se ja nobena žival iz dobrega rodu ne odda mesarju. Kdor bode imel tele od dobre mlakarice in ga ne more sam rediti, mu bo inštruktor oskrbel posestnika, da ga bo za mesarsko ceno prevzel in redil.

Veliko skrb bo moral inštruktor posvečati prevredbi še zanemarjenih hlevov in svinjakov, uredbi gnojišč in pravi gnojničnih jam.

V tem oziru se je pri nas že veliko storilo, vendar imamo še jako veliko dela, da postavimo našo živino na suha in trda tla.

Kako nam na mnogih krajih deže solnce razsuša gnoj, ga izpira dež in gnojnica nam odteka po cestnih jarkih v ogromno škodo našega kmetijstva. Srce boli človeka, ko mora gledati malomarnost nekaterih živinorejcev, o katerih ve, da imajo sredstva za popravo, pa tako malo pozornosti obravnavajo ravno na te tri najvažnejše predmete v kmetijstvu.

So ljudje, ki imajo lepo od zunaj pobeljeno hišo, hlev okrašen z rdečo pobarvanim opočinim omrežjem, na strehi če ne eternit, pa vsaj pisano cementno opeko. Ko pa stopiš v tak hlev, si pa žalosten, če imaš le iskrico veselja do vzornega hleva in napredne živinoreje. (Dalje prih.)

Beljenje gospodarskega posloja.

Čez zimo se nalezejo vsi gospodarski prostori zatohlega duha, posebno pa stanovanja in kleti. Vzrok temu je, da se v stanovanjih kuha, je, pere, perilo suši, v shrambah pa so spravljene poljedelski pridelki, na katerih se razširjajo razne plesni in gnjiloba. Tvorbo plesni in gnjilobe povzročajo vlažen, topel zrak, in tema v takih prostorih, ker se zadosti ne zračijo. Posebno slab zrak je pozimi v hlevih, kateri nimajo pravilnega zračenja. Tam se razkrajajo gnojnice in gnoj, ki silno zrak okuži. Smrdljivi, zatohli zrak v takih prostorih je poln glivic vseh mogočih bolezni in zaroda mrčesa. Vsak umen gospodar pusti spomladi celo svoje stanovanje pobeliti, posebno pa kuhinjo, družinsko sobo in vežo itd. S tem dobijo vsi prostori takoj drugo lice, so lepi, snažni in bela barva zidovja povzroči, da so prostori, čeprav pri malih oknih, svetlejši in obenem bolj zdravi. To delo je posebna skrb naših gospodinj in priča jasno o njenem duhu, ako stopiš v tako hišo. V lepem, čisto pobeljenem stanovanju je prijetno bivati, in otroci niso izpostavljeni raznim boleznim. To kar prija človeku, prija tudi naši živini. Zato je torej naloga vsakega gospodarja, da v sedanjem času prebeli vse svoje gospodarske prostore, posebno pa hleve in kleti. Beljenje z apnenim beležem je vsakemu znano. Da ima beljenje večji razkuževalni

činek, se priporoča, beliti s sveže gašnim apnom, kateremu se pridene par kapljice kreoline, ki ga mora vsak gospodar imeti pri hiši za različno razkuževanje. Beljenje prostorov se mora izvršiti temeljito, torej da razkužimo tudi tla, jastri, ograje itd., ne samo zidovje. Z beljenjem uničimo vse glivice, razkužimo očetne glivice v koritih in obenem zalego uši, muh, pajkov itd., iz katere se nam v poletnem času izleže ves možen mrčes, ki celo poletje nadleguje živino. Mršava živina se nam prav nič ne redi in se nje reja ne izplačuje. V kletih se pa plesnobne in gnjilobne glivice tako razširjajo, da nam uničijo velik del naših pridelkov, posebno pa korenja in gomoljev. Tudi sadne kleti, vinske shrambe in kurnice ne smemo zanemarjati. Snaga je polovica zdravja, beljenje prostorov pa polovica dobička.

Fran Malašek.

Gospodarska obvestila.

g Prodaja petroleja. Petrolei se dobi vseh ljubljanskih špecerijskih trgovinah orez vsakih izkaznic v prosti trgovini. Liter petroleja stane 5 K 40 vin., oziroma kilogram 6 K 40 vin.

g Kurz našega denarja v Nemški Avstriji. Na Dunaju se plača za naših 1000 kron 1200 avstrijskih, a za 1000 čeških 14000 avstrijskih. V Švici se plača za 100 nemško-avstrijskih kron 22 frankov, za češke 32, a za jugoslovanske 27 frankov.

g Lira pada. Pred nekaj časa se je plačalo na Reki za 1 liro 4 K 50 vin., ko se je prepovedal izvoz italijanskega blaga v Jugoslavijo, je padel kurz lire na 3 K, a sedaj je le še 2 K.

Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje:

Ljudska posojilnica

Ljubljana

Miklošičeva cesta štev. 6

(tik za franciškansko cerkvijo)

sprejema hranilne vloge, in jih obrestuje po 2% brez kakega odbitka.

Pravne ure od 8. zjutraj do 1. popoldne.

Glej inserat!

Iz pisem abstinentov.

I.

J. M. iz Logatca l. 1907.: »Zdržnost od alkohola in tobaka, zlasti cigaret me v resnici tako zadovoljuje, da skozi 32 let nisem bil tako vesel in zadovoljen kakor sedaj. V resnici je zame nastopila zlata doba, doba zadovoljnosti in sreče. In tako zlato dobo iz srca želim vsem, ki še ječe, kakor sem jaz nekdaj ječal v sužnosti alkohola in tobaka. Jaz ni-

sem nikoli pil in kadil iz potrebe, ampak le za kratek čas, potem sem se pa tako navadil, da zjutraj namesto križa je bila cigareta. Šel bi bil kako nedeljo k sv. obhajilu, pa nisem bil za to, ker sem pil navsezgodaj, odteščen z alkoholom in tobakom. Torej bi bilo tudi za prejetje sv. zakramentov od strani moških mnogo boljše, če bi se zdržali pijače in tobaka. — Jaz ne morem dovolj zahvaliti Boga in onega dobrega gospoda, ki me je privedel do abstinence. Zdržnost je v resnici prava zlata doba za človeka. So pa tudi sovražniki te boljše bodočnosti; pa naj bodo, saj sem bil tudi jaz, ki sem pred enim letom rekel: jaz bom pil in kadil, dokler bom živ. Seveda sedaj vzamem svojo besedo nazaj.«

II.

J. R., Velika nedelja, Štajersko, l. 1913.: »Vsi muzikanti ga radi pijejo in ravnotako sem ga tudi jaz. Ker pa imam že od rojstva srčno hibo, me je začelo zadnji čas neusmiljeno prijemat.

Angel varih, v podobi »Zlate Dobe«, pa mi je povedal najboljši recept: popolno abstinenco. Dne 1. avgusta 1913 sem dejal ta spokorni pas okoli ledij. En čas me je žgal — menda kakih 6 dni — potem pa sem začel okušati njega blaženosti: mirno, veselo srce, dober tek, lahek korak, veselje do dela, ljubezen do lastne družine, mirno spanje in — prihranil sem si 72 K v teh treh mesecih...

... Ker imam tudi službo publikatorja, mislim »Zlato Dobo« na cerkvenem trgu vsako nedeljo čitati.«

III.

Isti, — mesec pozneje l. 1914.: »... Ko sem prvo adventno nedeljo začel čitati »Zlato Dobo« na cerkvenem trgu, sem takoj spoznal, da je nagnjenje do žganja še dosti hujše kot sem si prej predstavljal. Ljudstvo je godrnjalo, kot 70 vreč starih polhov. Mhm, sem si mislil, vsi ga radi zajfate, kakor sem ga jaz! O vinu sem bil čisto tihol! Ponujal sem »Zlato Dobo« tu in tam, pa so se ljudje tako bali, da so kar »ritensko kalopirali pred njo. Če pa se mi je le posrečilo komu katero vtihotapiti, se je pa kremžil nad njo kot kakšno kašljevo mače pri kislem zelju. — V drugo stopnjo sem vpisal 10 udov, v prvo pa 2. Pochlajite mi 100 izvodov »Svete voške«, 100 malih protialkoholnih katekizmov in račun. Tega dela ne popustim za nič na svetu!«

IV.

F. K. iz Zagreba l. 1914.: »... Hvala ti lepa, o preljuba »Zlata Doba«, da si me spravila na tako lepo življenje. Danes slavim šestletnico svoje popolne zdržnosti. O kolika sprememba od tega časa v mojem dušnem in telesnem življenju... Cela »Zlata Doba« bi bila premajhna, da bi mogel vse koristne popisati v teh šestih letih. Glavne so seveda dušne koristi: vsakdanja sv. maša in sv. obhajilo, mirna in čista vest, pa tudi zdravje na duši in telesu. In koliko sem hudega ubranil in dobrega storil: prihranil sem si v šestih letih več kot 4000 K. Zato priporočam popolno abstinenco vsakomur. Če bi mogel iti tukaj v Zagrebu na vrh zvonika, bi šel in klical: Živela abstinence! — Ne pišem zaradi tega, da sebe

hvalim; pišem edino le zato, da bi jih še kaj več pridobil za dobro stvar. Hvala pa gre najprvo ljubemu Bogu in Materi božji, da sem se tako junaško ubranil zlemu alkoholu. — Pozdravljam vse abstimente in prosim, da naj delajo z vso gorečnostjo za tako sveto stvar. — Naročnino za leto 1914. in pa mal dar pošiljam po poštni nakaznici.«

V.

E. K. iz Gornjega Grada leta 1910.:

»Gotovo že mislite, da tukaj pri nas ni nobenega abstinenta več, a da boste vedeli, smo še, moja dva 12 letni in 10 letni sinček in jaz. V družbo treznosti smo pristopili 17. oktobra leta 1905. Od tistega časa še nismo pokusili nobene alkoholne pijače. — Slabotnega zdravja sem bila že od mladosti. Še celo en zdravnik mi je svetoval, da naj vendar vsak dan pijem malo vina, pa močnega, sicer bom čisto oslabela. In res! Od tedaj sem ga vsak dan en četrt litra zavžila; a kaj je bilo? Vedno sem postajala slabejša, vino me ni nič krepilo, tako da sem naposled prav hudo zbolela. Več mesecev sem bila v postelji, naposled sem vendar nekoliko okrevala, a še nisem bila popolnoma zdrava; slabosti so me večkrat napadale take, da sem se tresla, dokler nisem kaj jedi zavžila. Ko mi pa »Zlata Doba« pride enkrat v roke, sem si pa mislila, da bi to bilo nekaj zame; saj mi ni toliko za pijačo; morebiti mi bo le k zdravju, ako se sploh držim vsake alkoholne pijače. In kaj je bilo, mar sem bila zato bolna? Ne! Od tiste dobe še nisem niti en četrt ure ležala zavoljo bolezni. Slabost je čisto ponehala, čeravno sedaj veliko slabejše, preprostejše jedi uživam kot poprej. Zdrava sem kot riba, pa tudi moja dva otroka, posebno 12 letni H. je tak korenjak, da mu vsak prisoja 14 let ali pa še več. Letos gre v gimnazijo v Maribor, tedaj bi pač rada, da bi tudi kot dijak ostal abstinent.«

VI.

F. Š., Matena, l. 1919. (brat piše bratodijaku): »Ljubi brat! Zvedel sem, da si pristopil k Marijini kongregaciji in da se misliš vpisati v abstinenco. Prav storiš! Le tako pogumno naprej! Jaz sem tudi ud Marijine družbe in abstinent prve stopnje že več let. Še vedno držim svojo obljubo ter se čutim srečnega. Približno tri leta in enajst mesecev sem bil pri vojaki, večkrat so dežile kroglje krog mene iz sovražnih strojnic in topov, pa ostal sem vedno miren, ker sem bil prepričan, da se nahajam pod Marijinim varstvom. K navadni vojaški hrani sem dobival tu in tam še pol litra vina ali osminko ruma, pa ga nikoli še pokusil nisem, akoravno sem bil na primorskem Krasu mnogokrat silno žejen, ker smo dobivali vodo le na izkaznice v silno pičli meri. In ko smo vdrli v Italijo, je bilo vina polne kleti na razpolago, mnogokrat brezplačno, pa ga tudi tam nisem pil. Vedno sem mislil, da je oni najmočnejši, ki sam sebe preмага. Dragi Ivan, bodi vedno priden in pobožen in zvest častilec Marijin ter se Njej vedno priporočaj! Ti mogoče ne boš izpostavljen sovražnim kroglijam, kakor sem bil jaz; toda Marijine pomoči boš pa gotovo potreboval...«

—:—

Pisalni in računski stroji

tudi pokvarjeni se kupijo. Ponudbe pod "Pisalni stroj" na "Anončno ekspedicijo AL Matelič, Ljubljana, Kongresni trg 3.

Lepa polica lic in rok prinese mnogo prednosti, tako v zdravstvenem kakor v družabnem oziru. Fellerjeva popolnoma neškodljiva preizkušena "Elza" pomada za obvarovanje in negovanje kože, odstrani nečistost kože, ojeđa prišče, brani proti solnčarici, solnčnim pegam, bori, razkavosti, velosti kože. — Lonček močnejše vrste 6 kron. Omot in poštnina se računa posebej najceneje.

Namesto škodljivega mila vzemimo za lica Fellerjevo liližno mlečno milo "Elza", katero je danes še zelo drago ali ima še iste dobre lastnosti in neškodljivosti kakor pred vojno. Boljše in finejše za negovanje kože v današnjem času si niti misliti ne moremo. — **Bujne lase** se more doseči samo s Fellerjevo "Elza"-Tanohina pomada za rast las. Okrepi kožo na glavi, prepreči plešavost in pre godnjo osivelost. Lonček močnejše vrste 6 K. Omot in poštnina se računa posebej najceneje.

Za vsakdanje negovanje telesa so Fellerjeve "Elza" toaletne pastilje za umivanje telesa, otroške krepilne, kakor za ustno vodo itd. Cena kartonu 1 K 50 v. — **S seboj vzeti** in povsod v zepu nositi se more bol ublažujoč, hladec, osvežujoč Fellerjev "Elza" mentolni migrenski crnik. V leseni cevki 2— K. Izvrsten proti glavobolu in migreni, rabi se tudi proti vbođljaju in ranitvi. **Voda za oči** (collyrium) 2 K 50 v. — **Kapljice proti zobobolu** 2 K 50 v. — **Pravi zagorski prsni sok** proti kašlju stekl. 4 K. **Francovo žganje** v stekl. 6— in 10— K.

Za žetodec, prava švedska tinktura, vel. stekl. 10 K — v. **Kurja ošesa** odstrani brez bolečin Fellerjeva turist. taktura "Elza" (tekočina) skupaj s copičem 4 K in turist. obliž po 4 K in 2— K. **Proti potenitju telesa in nog** je Fellerjev "Elza" prašek z vsipom 2— K. **Krmitni prašek za živino** davno poznani se zopet dobi. Karton 2 K. Omot in poštnina se računa posebej in najceneje. Kdor naroči več, mnogo prihrani. Naročiti je treba pri lekarnarju **EVGENU V. FELLER, Stubica, Elza trg št. 16 (Niv. Zagorje).**

Leopold Fon delikatesna trgovina

Ljubljana, Stari trg št. 6

nudi cenj. odjemalcem raznovrstno špecerijsko blago, čai, pecivo, kakor tudi južno sadje, limone, fige itd.; rum, konjak, slivovko, vino v stekl. in sodih na drobno in debelo. Blago se razpošilja v poštnih zavitkih od 5 kg naprej in po železnici. 3665

Radi solitve se takoj ceno proda 3733

žensko kolo

x močno pnevmatiko.

A. Čadež, Ljubljana, Kolodvorska ulica št. 35.

Kranjska deželna podružnica

a. a. deželne življenjske in rentne nezgodne in jamstvene zavarovalnice

v Ljubljani, Marije Terezije cesta 12/II sprejema zavarovanje na doživetje in smrt, združeno tud. z vojnim riziko, otroških dot., rentna in ljudska nezgodna in jamstvena zavarovanja.

Javen zavod. Absolutna vernost. Nizke premije.

Najugodnejši pogoji za vojno zavarovanje.

Zavod temelji na vsakojnosti. — Prospekti zastoj in poštnine prosto. Sporočni zastopniki so sprejemajo pod najugodnejšimi pogoji. 1227

Galico

na drobno in debelo prodaja najboljše vrste po dnevni cenah izvozna in uvozna družba »Impex« v Ljubljani. 3678

Mlinska sita (pajtlje)

za moko vseh vrst se dobe v trgovini H. ČADEŽ, Ljubljana, Kolodvorska ulica št. 35, nasproti Tišlerjeve gostilne.

Naznanjam slav. občinstvu, da je došla večja množina inozemskega blaga vseh vrst za moške in ženske obleke, oksford, cefir, batist, delen, kontonina, platno za rjuhe, cvilih za postelje in več vrst blaga.

Prodaja se po cenah od vlade določenih. Vzorci se ne razpošiljajo. Priporoča se le osebni nakup.

Ivanka Praprotnik, Ljubljana, Sv. Petra c. 29.

St. 50. AKORDEON v najboljši izpeljavi, cena je 124— kron. — Zahtovano veliki cenik z več nego 1000 slikami brezplačno.

E. Luna, Maribor št. 73.

Kuverte s firmo, pisarna, račune itd.

Izvršuje natančno po naročilu

Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani.

Kupujem smrekovo lubje (čreslo)

les za jame

Prosim ponudbe s skrajno cenol

VINKO VABIČ, ŽALEC pri Celju.

Edini slovenski zavod brez tujega kapitala je:

VZAJEMNA ZAVAROVALNICA

proti požarnim škodam in poškodbli cerkvenih zvonov

Ljubljana, Dunajska cesta 17, Ljubljana.

Zavarovanja sprejema proti požarnim škodam: 1. raznovrstne izdelane stavbe, kakor tudi stavbe med časom zgradbe, 2. vse premično blago, mobilije, poljsko orodje, stroje, živino, zvonove in enako, 3. vse poljske pridelke, žita in krmo, 4. zvonove proti preletu, 5. sprejema tudi zavarovanja na življenje, oziroma doživetje in druge kombinacije in proti nezgodam, enakovrstna podjetja, obrti kakor tudi posamotne osebe za deželno nižjeavstrijsko zavarovalnico, od katere ima tudi dežela Kranjska podružnico.

Varnostni zaklad in udnine, ki so znašale l. 1916 K 906.520/91, so poškodile koncem l. 1917 na 1.061.638/64.

Tedaj, čimveče zanimanje za ta edini slovenski zavod, tembolj bo rasel zaklad. Ponudbe in pojasnila daje ravnanjstvo, glavno poverjenjstvo v Celju in na Proseku, kakor tudi po vseh farah nastavljeni poverjenjki. Cene primerne, hitra cenitev in takojšnje izplačilo.

Druporočamo

kolinsko kavino primes v korist obmejnim Slovencem!

Krmila manjka!

Zato se uporabljajo nadomestna sredstva za krmila. Da to krmo živina, perutnina dobro prebavi in popolnoma izkoristi, naj se pri-
mesa 2 krat na teden krmil, ena pest polna „Mastin“ to je dr. pl. Trnkóczy-a redilni prašek. Paket velja 3 K, 5 paketov 15 K poš-
tine prosto. 5 paketov zadostuje za 3 mesece za enega vola, kravo ali prašiča, da se zre-
d. Dobliva se pri vsakem trgovcu.

Glavna zaloga: **lekarna Trnkóczy**
zraven rotovža v Ljubljani.

Mastin je bil odlikovan z najvišjimi kolajnami na razstavah: na Dunaju, v Parizu, Londonu in Rimu.

Na tisoče kmetovalcev hvall in rabl „Mastin“.

Srbečico, lišaje

odstrani prav naglo dr. Flesch-a izvir. zakonito rajamčeno „Skaboform“ ma-
zilo. Popolnoma brez duha, ne maže. Poskusni lonček K 4— veliki K 6—
porelja za rodbino K 15—. Zaloga za Ljubljano in okolico: Lekarna pri zlatem
slonu, Ljubljana, Marijin trg. 1520
Pazite na varstveno znamko „Skaboform“!

Svetovnoznano najboljšo

„Gorenjsko koso“

najljepše brusne kamne nudi PRVA GORENJSKA RAZPOŠILJALNA IVAN SAVNIK, Kranj.

Cene kose so:

cm	50	55	60	65	70	75	80	85	90
pesti	5	5½	6	6½	7	7½	8	8½	9
kron	16-	16-90	17-	17-50	18-	18-50	19-	19-50	20-

Razpošilja se tudi vsakovrstno manufakturno blago, kot: šofi za moške obleke, šifon, belo platno, cefir, oksfort, kamrik, klot, hlačevina (cajg) itd. po najnižjih cenah. 3070

Za birmo!

Nikéjnaste ure, svečnjice, verižice, 6 kar prstani, 14 kar. uhani in prstani.

F. Cuden Sin.

Ljubljana, nasproti glavne pošte.

Prodajalno je lahko najti.

Ceniki se ne razpošiljajo. Oglejte si osobno.

Pravo žolto

domače milo za pranje

1 kg K 14—, — 1 saboček okoli 3—, kg franko K 49—, pošilja po povzetju zavró za eksport

M. JÜNKER, Zagreb št. 1, Petrinjska 3.

Toaletno milo

po dnevnih cenah

Milo za britje K 3—, 1 kg K 30—. Krema za britje porcelan. lonček K 6—, 1 ducat K 55—.

Z varočdom se prosí poslati tudi navedeno zmesa.

Miši - podgane stenice - ščurki

in vsa golazen mora poginiti ako perabljate moja najbolje preizkušena in splošno hvaljena sredstva kot: proti poljskim mišim K 5—, za podgane in miši K 5—; osobito ostra pasta za podgane K 6—; za ščurke 5 K; posebno močna tinktura za stenice 6 K; uničevalec moljev K 3—; prašek proti mrčesom 3' in 6 K; tinktura proti užem pri ljudeh 3 K; mazilo za uši pri živini 3 K; prašek za uši v obleki in perilu K 3—; tinktura za bolbe pri pseh K 3—; tinktura proti mrčesu na sadju in zelenjadi (uničevalec rastlin) K 3—; prašek proti mravljam 3 K.

Pošilja po povzetju Zavod za eksport M. Jünker, Zagreb 1, Petrinjska ulica 3.

Agitirajte za „Domoljuba“

Cementna strešna opeka

najbolj trpežne vrste se dobi pri tvrdki

Ivan Jelačin, Ljubljana Emonska cesta 2. 4792

LJUDSKA POSOJILNICA

v Ljubljani, v lastnem domu Miklošičeva cesta št. 6

obrestuje hranilne vloge po čistih

3%

Ljudska posojilnica v Ljubljani je največja slovenska posojilnica in je imela koncem marca 1919 nad 40 milijonov kron vlog in nad 1 milijon enstotisoč kron rezervnih zakladov.

Ljudska posojilnica stoji pod neposrednim državnim nadzorstvom.

Največja izbira ur, zlatnine, srebrnine

svetovnoznana razpošiljalnica

H. SUTTNER

samo v Ljubljani št. 1

Bukov, hrastov, smrekov les

posekan v gozdih, postavljen v tovarno ali tudi cele gozdne parcele v kamniškem okraju

kupuje

tovarna lesnih izdelkov in upognjenega pohištva I. Bahovec nasl. Duplica p. Kamniku. Vablje se lastniki lesa zlasti v okolici tovarne, da stavijo svoje ponudbe. Les se strogo realno obračuna in takoj plača.